

Vlaanderen als aantrekkelijke regio voor economische migratie.

Beleidsprioriteiten 2024-2029 volgens Adviescommissie Economische Migratie

Linde Buysse, Liselotte Hedeboom - SERV

Adviescommissie Economische Migratie (2024). *Advies beleidsprioriteiten 2024-2029*. Brussel: SERV.

ABSTRACT

De Vlaamse overheid en ondernemingen zullen de komende decennia extra handen nodig hebben van buiten de EU om bepaalde knelpuntvacatures zoals wegenwerkers en zorgkundigen in te vullen. Deze beroepen staan al enkele jaren bovenaan de knelpuntberoepenlijst en de lijst wordt elk jaar langer. Tegelijk gaan vele babyboomers met pensioen waardoor de groep beroepsactieven ten opzichte van de totale bevolking steeds kleiner wordt. Om het hoofd te bieden aan de krapte op de arbeidsmarkt moet Vlaanderen naast haar aanwezige arbeidspotentieel en interregionale mobiliteit, ook vlot en gericht buitenlands talent en vaardigheden kunnen aantrekken. In hun advies 'Beleidsprioriteiten 2024-2029' dringt de Adviescommissie Economische Migratie erop aan dat beleidsmakers een langetermijnvisie ontwikkelen op economische migratie. Daarnaast vraagt ze ook snelle en klantvriendelijke procedures, een duidelijk en eenvoudig regelgevend kader, een goede dienstverlening aan arbeidsmigranten en ondernemingen, en het versterken van de positie van de arbeidsmigrant.

Waarom buiten Europa rekruteren? Een schets van de huidige arbeidskrapte in Vlaanderen

Vlaanderen kent vandaag een ongekende krapte op de arbeidsmarkt die ook de komende jaren verder zal aanhouden. De spanningsindicator, het aantal werkzoekenden zonder werk in bemiddeling per openstaande vacature rechtstreeks gemeld aan VDAB, kent een dalende trend: van 5,4 in december 2017 tot 2,6 in september 2024.¹ De afgelopen twee jaar is hier echter een lichte verbetering in gekomen. Tussen oktober 2022 en september 2024 steeg de spanningsratio van 1,7 naar 2,6, maar ondanks de lichte versoepeling van de arbeidsmarkt in de afgelopen twee jaar blijft de spanningsratio laag naar historische normen. Ook de algemene knelpuntberoepenlijst die VDAB jaarlijks opstelt, bevat steeds meer knelpuntberoepen: de lijst van 2024 telt 241 beroepen, 7 meer dan in 2023 en 34 meer dan in 2022.² Door de vergrijzing zal bovendien de vraag naar vervanging van 55-plussers blijven stijgen en het aandeel van de bevolking op beroepsactieve leeftijd blijven dalen (Studiecommissie voor de Vergrijzing, 2023).³

¹ De spanningsindicator is een maat voor de krapte op de arbeidsmarkt, zie: <https://www.vdab.be/trendsdoc/beroepen/index.html>.

² Zie <https://www.vdab.be/sites/default/files/media/files/Knelpuntberoepen2024.pdf>

³ Tussen 2022 en 2070 wijzigt de leeftijdsstructuur van de bevolking aanzienlijk met een daling van het aandeel van de jongeren van 0 tot 17 jaar en van de 18- tot 66-jarigen en een sterke stijging van het aandeel van de 67-plussers (Studiecommissie voor de Vergrijzing, 2023).

De nood om buiten Europa te rekruteren zal steeds groter worden. Ook de EU kent immers een vergrijzende en krimpende beroepsbevolking. Tegen 2070 zal de omvang van de bevolking op beroeps-actieve leeftijd zijn afgenomen van ongeveer 65% in 2019 tot 56% à 54% van de totale EU-bevolking in de EU-27 (Europese Commissie, 2022). Tot nu toe zijn migratiestromen uit Centraal- en Oost-Europa fundamenteel geweest om tekorten in sectoren zoals transport en bouw op te vangen (Weatherburn et al., 2022). Maar deze landen ervaren meer en meer een daling in hun geboortecijfer waardoor op kortere termijn ook deze landen te kampen krijgen met arbeidskrapte. Ook de stijgende welvaart in Centraal- en Oost-Europa zal een negatieve impact hebben op de migratiestromen uit deze landen.

Voor de Adviescommissie Economische Migratie (kortweg de Adviescommissie) is het belangrijk om in te zetten op economische migratie als een deel van de aanpak van deze krapte op de Vlaamse arbeidsmarkt. Naast het aanboren van het aanwezige arbeidspotentieel in Vlaanderen, het uitbouwen van interregionale mobiliteit en het inzetten op mobiliteit binnen Vlaanderen, moet Vlaanderen ook een aantrekkelijke regio voor economische migratie worden. In wat volgt, bespreken we wat er volgens de Adviescommissie daarvoor nodig is. Maar eerst staan we even stil bij de soorten vergunningen waarmee arbeidsmigranten buiten de Europese Economisch Ruimte (EER) toegang krijgen tot onze arbeidsmarkt.

Hoe in Vlaanderen werken als arbeidsmigrant?

Een werkgever die een buitenlandse werknemer wil aanwerven, moet eerst een toelating tot arbeid aanvragen.⁴ Het is dus de werkgever die de procedure opstart en de aanvraag indient, tenzij de buitenlandse werknemer wordt gedetacheerd of een nationaliteit heeft van een EER-lidstaat of Zwitserland.⁵ Er zijn een aantal procedures mogelijk.⁶ De eerste optie is een arbeidskaart. Deze kaart geeft de toelating tot arbeid in België voor minder dan 90 dagen, voor grensarbeiders en voor *au pairs*. De tweede mogelijkheid, een gecombineerde vergunning, geeft de toelating tot arbeid en verblijf in België voor meer dan 90 dagen. De laatste optie is een gecombineerde vergunning van onbepaalde duur. Deze vergunning geeft de toelating tot arbeid in België voor onbepaalde duur na een bepaalde periode te hebben gewerkt op basis van een arbeidskaart of een gecombineerde vergunning. Een arbeidsmigrant die in België zelfstandig wil werken, moet via een beroepskaart een toelating tot arbeid aanvragen.⁷

De gewesten en de Duitstalige Gemeenschap behandelen in België de aanvragen voor arbeidskaarten en beroepskaarten in hun regio. Aanvragen voor een gecombineerde vergunning (bepaalde en onbepaalde duur) dient de werkgever in via het elektronisch platform *Working in Belgium*.

Na een positieve beslissing over de toegang tot werk door Vlaanderen, beslist de Dienst Vreemdelingenzaken nog over het recht op verblijf en neemt ze een eindbeslissing over de gecombineerde vergunning. Voor arbeidskaarten en beroepskaarten moet de arbeidsmigrant zijn visum bij Buitenlandse Zaken aanvragen.⁸

⁴ Zie <https://www.vlaanderen.be/werken/een-buitenlander-in-vlaanderen-tewerkstellen>

⁵ Voor deze personen is een werkgever vrijgesteld om een toelating tot arbeid aan te vragen. Zie <https://www.vlaanderen.be/werken/een-buitenlander-in-vlaanderen-tewerkstellen/voor-wie>

⁶ Zie <https://www.vlaanderen.be/werken/een-buitenlander-in-vlaanderen-tewerkstellen> en <https://www.vreemdelingenrecht.be/werk>

⁷ Tenzij de arbeidsmigrant hiervan is vrijgesteld, zie <https://www.vreemdelingenrecht.be/werk/beroepskaart-voor-zelfstandigen/vrijstelling-van-beroepskaart>

⁸ Zie <https://dofi.ibz.be/nl/themes/third-country-nationals/kort-verblijf-en> en <https://dofi.ibz.be/nl/themes/ressortissants-dun-pays-tiers/travail/beroepskaart>

Er zijn vier categorieën om hier toelating tot arbeid te krijgen voor werknemers.⁹ De eerste categorie zijn hooggeschoolde werknemers. Voor deze werknemers is de toegang tot arbeid laagdrempelig, maar gekoppeld aan de diplomavereiste van bachelor of master en aan een marktconforme loonvereiste.¹⁰ Voor de toegang van middengeschoolde knelpuntberoepen hanteert het Vlaamse Gewest een migratielijst voor middengeschoolde functies waarvoor een vermoeden bestaat van een structureel tekort op de arbeidsmarkt (zie ook verder). De derde categorie zijn bepaalde groepen werknemers, onder andere beroepssporters, scheidsrechters en trainers, schouwspelartiesten en journalisten. De laatste categorie zijn beroepen die voorkomen op de lijst met knelpuntberoepen van de VDAB en waarvoor een arbeidsmarktonderzoek nodig is dat aantoonde dat de werkgever niet in staat is om binnen een redelijke termijn een geschikte werknemer te vinden binnen de EER.

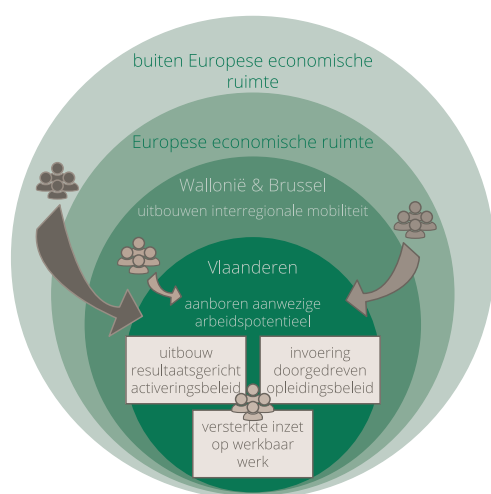
Hoe wordt Vlaanderen een aantrekkelijke regio voor economische migratie?

Economische migratie met een sterke visie op lange termijn

In hun advies 'Beleidsprioriteiten 2024-2029' buigt de Adviescommissie zich over de vraag hoe Vlaanderen vlot en gericht buitenlands talent en vaardigheden kan aantrekken als een onderdeel om de grote arbeidskrapte aan te pakken. Daarvoor is allereerst een economisch migratiebeleid nodig met een sterke visie op lange termijn.

Bij de uitwerking van deze visie blijft het concentrisch model inzake economische migratie het uitgangspunt voor de sociale partners om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken (zie **FIGUUR 1**). Dit model gaat ervan uit dat een werkgever in eerste instantie een vacature met een arbeidskracht uit Vlaanderen probeert in te vullen. Daarvoor moeten we maximaal inzetten op een resultaatgericht activerings-, doorgedreven opleidings- en werkbaar werkbeleid (VESOC, 2022). In geval van een tekort op de Vlaamse arbeidsmarkt, zoekt de werkgever een arbeidskracht uit de andere gewesten. Als dit geen zoden aan de dijk brengt, kijkt de werkgever naar de Europese arbeidsmarkt om de vacature in te vullen. Als laatste optie zoekt de werkgever buiten de EER. Voor de Adviescommissie is economische migratie dus een deel van de oplossing voor de huidige krapte en kwalitatieve mismatch op de arbeidsmarkt. Arbeidsmigratie is geen doel op zich.

FIGUUR 1 \ Aanboren van arbeidspotentieel volgens concentrisch model

⁹ Zie <https://www.vlaanderen.be/werken/een-buitenlander-in-vlaanderen-tewerkstellen/categorieen>

¹⁰ De Europese blauwe kaart is een toelating tot hooggekwalificeerde arbeid in België voor hoogopgeleiden voor meer dan 90 dagen. Het voordeel ten opzichte van een gecombineerde vergunning als hooggeschoolde is dat de blauwe kaart na twee jaar effectieve tewerkstelling voor iedere werkgever geldt.

Daarnaast zijn volgende elementen belangrijk bij de uitwerking van deze visie. Het economisch migratiebeleid moet ten eerste inzetten op vooruitgang voor iedereen, voor herkomstland, individuele migrant, onderneming en ontvangende samenleving, en het principe van ethische rekrutering. Bovendien moet de procedure van gecombineerde vergunningen zo aantrekkelijk mogelijk gemaakt worden, als alternatief voor detacheringen. In 2020 telde Vlaanderen een 165 000 gedetacheerde werknemers die hier tijdelijk komen werken. Daarvan had 21% een nationaliteit van buiten de EU (MYRIA, 2023). In 2023 kende Vlaanderen 10 084 eerste toelatingen tot arbeid toe en 6549 hernieuwingen. In totaal ging het om 16 663 toelatingen tot arbeid.¹¹ Deze laatste groep vormt momenteel dus een minderheid van de buitenlandse werknemers. De Adviescommissie vindt het systeem van gecombineerde vergunning nochtans de beste weg voor arbeidsmigratie. Het is een veiliger, gecontroleerd kanaal en respecteert de sectorale loon- en arbeidsvoorwaarden. Ten derde moet het beleid ook *evidence-informed* zijn. Kwaliteitsvolle data en wetenschappelijke onderzoek zijn belangrijk om het beleid vorm te geven en af te stemmen. Ook toekomstige noden voor Vlaanderen, België, de EU en het land van herkomst op vlak van economische migratie moeten beleidsmakers meer in rekening brengen aan de hand demografische prognoses, competentieprognoses en andere soorten vooruitzichten. Tot slot moet er ook rekening gehouden worden met en ingespeeld worden op de sociale gevolgen voor de brede samenleving, zoals op vlak van huisvesting, onderwijs en kinderopvang.

De Adviescommissie wil dan ook dat de Vlaamse Regering haar steeds betreft bij de voorbereiding en evaluatie van het economisch migratiebeleid in Vlaanderen en haar adviezen ter harte neemt.

De kansen van economische migratie volop benutten

De Adviescommissie formuleert vier beleidsprioriteiten voor de legislatuur 2024-2029 om Vlaanderen aantrekkelijker te maken voor arbeidsmigratie: inzetten op snelle en klantvriendelijke procedures, verder werken aan een duidelijk en eenvoudig regelgevend kader, een goede dienstverlening aan arbeidsmigranten en ondernemingen realiseren, en de positie van de arbeidsmigrant versterken. We bespreken ze hieronder.

Zet in op snelle en klantvriendelijke procedures

Inzetten op snelle en klantvriendelijke procedures om buitenlands talent aan te trekken, moet volgens de Adviescommissie op vier fronten gebeuren.

Ten eerste, beleidsmakers moeten werk maken van kortere doorlooptijden van maximaal één maand tussen het indienen van de aanvraag voor toegang tot arbeid en de beslissing. Voor werkgevers en kandidaat arbeidsmigranten is het essentieel dat er snel duidelijkheid is over de toelating tot arbeid. De Vlaamse aanvraagprocedure was in het verleden zeer performant. Sinds de invoering van de Gecombineerde Vergunning zijn de doorlooptijden vertraagd.¹² De Adviescommissie doet een aantal concrete voorstellen om deze doorlooptijd te verkorten. Zo vragen ze onder andere een correcte omzetting van de vooropgestelde termijn van maximaal vier maanden uit de Single Permit richtlijn¹³ zodat die termijn ook volgens de Belgische wetgeving begint te lopen vanaf indiening van de aanvraag en niet vanaf de aanvraag ontvankelijk is verklaard.

¹¹ Arbeidskaarten en gecombineerde vergunningen, cijfers ontvangen van de Dienst Economische Migratie van het Departement WSE.

¹² Arbeidsvergunningen voor visumvrijgestelde personen werden voor 2018 binnen de drie weken afgeleverd. Vandaag ligt de indicatieve behandelingsduur voor eerste aanvragen op minstens een maand. Voor gecombineerde vergunningen moet de Dienst Vreemdelingenzaken daarna nog een eindbeslissing nemen. Voor eerste aanvragen duurt dit zes tot zeven weken. Zie <https://www.vlaanderen.be/toelating-tot-arbeid/indicatie-behandelingsduur-toelating-tot-arbeid>.

¹³ Artikel 5.2 van de Single Permit richtlijn 2011/98/EU stelt: "De bevoegde instantie neemt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk vier maanden na de datum van indiening van de aanvraag, een besluit over de volledige aanvraag. In bijzondere omstandigheden die verband houden met het complexe karakter van de behandeling van de aanvraag, kan de in de eerste alinea genoemde tijdslimiet worden verlengd. Indien binnen de in dit lid bepaalde tijdslimiet geen besluit is genomen, bepaalt het nationale recht welke gevolgen het uitblijven van een besluit heeft."

Daarnaast vraagt de Adviescommissie om het volledige proces van de Gecombineerde Vergunning te evalueren en te kijken naar de mogelijke oorzaken van de vertraagde doorlooptijden.

Ten tweede, de Vlaamse Regering moet investeren in de verdere ontwikkeling van het elektronisch platform Working in Belgium tot een volwaardig uniek loket. Sinds 2021 verzekert dit elektronisch platform één digitaal indieningspunt voor alle aanvragen gecombineerde vergunning, onafhankelijk van de bevoegde regionale entiteit. Het platform zorgt ook voor een digitale flow van dossiers tussen de respectieve bevoegdheidsniveaus. De Adviescommissie vraagt om dit platform verder uit te bouwen tot een volwaardig uniek loket. Dit betekent dat alle betrokken actoren zicht hebben op de voor hen relevante dossiers en de status hiervan (werkgevers, arbeidsmigranten en de inspectiediensten). Bovendien waarborgt dit loket het *Only Once*-principe. In het kader van ketenaansprakelijkheid moeten aannemer en intermediaire aannemer de nodige gegevens op een vlotte manier kunnen verifiëren en zo nodig eenmalig door de rechtstreekse onderaannemer laten aanbrengen. Daarnaast moet er een sterke koppeling zijn tussen het uniek loket en andere website met informatie gericht op arbeidsmigratie.

Ten derde moet VDAB actieve rekruteringsacties in derde landen voor bepaalde kwantitatieve knelpuntberoepen binnen een transparant kader mee faciliteren. Daarvoor werkt VDAB samen met andere bevoegde instanties zoals Flanders Investment & Trade. Via EURES, het Europees samenwerkingsnetwerk voor het vrij verkeer van werknemers tussen de lidstaten, connecteert VDAB ook met arbeidsbemiddelingsdiensten buiten de EU. Deze (tijdelijke) rekruteringsacties moeten deel uitmaken van een beleid dat rekening houdt met de belangen van het herkomstland, de individuele migrant, de onderneming en de ontvangende samenleving en het principe van ethische rekrutering. Via partnerschappen kan Vlaanderen tegelijkertijd investeren in beroeps- en taalopleidingen in het herkomstland.

Ten vierde, beleidsmakers moeten een efficiënte en toegankelijke erkenning van buitenlandse studiebewijzen realiseren. Korte afhandelingstermijnen, beperkte kosten en een flexibele bewijslast zijn daarbij belangrijk. In afwachting van een hervorming en versterking van National Academic Recognition Information Centre (NARIC)¹⁴ vraagt de Adviescommissie om bij specifieke erkenningen van buitenlandse studiebewijzen prioritair te focussen op beroepen waar een specifiek diploma noodzakelijk is om toegang te krijgen tot het beroep. Er is ook nood aan een precedentendatabank en een authenticiteitsverklaring die werkgevers een snelle en geloofwaardige indicatie van de waarde van het buitenlandse studiebewijs kunnen geven. Een voorwaardelijke erkenningsprocedure¹⁵, bindend voor de hogeronderwijsinstellingen, kan leiden tot meer volwaardige erkenningen. Het is belangrijk om ook werkgevers te informeren over de bestaande erkenningsprocedures. Waar nodig en relevant moeten beleidsmakers het EVC-beleid verder uitwerken als onderdeel van de erkenningsprocedure bij NARIC. Dit wil zeggen: meer (laagdrempelige) EVC-trajecten en beroeps- en relevante deelkwalificaties, ook voor arbeidsmigranten, meer EVC-standaarden en meer erkende EVC-testcentra.

Daarnaast is er nood aan een samenwerkingsakkoord gericht op een automatische erkenning tussen gemeenschappen binnen België van elkaars erkenning van buitenlandse studiebewijzen (Adviescommissie Economische Migratie & Commissie Diversiteit, 2024). De erkenning van buitenlandse studiebewijzen is gemeenschapsmaterie met een verschillende erkenningsprocedure in Vlaanderen, de Franse en Duitstalige Gemeenschap. Vandaag impliceert de erkenning in de ene gemeenschap niet automatisch een erkenning in de andere gemeenschappen. Dat is verwarrend, geeft rechtsonzekerheid voor de aanvrager en hindert interregionale mobiliteit.

¹⁴ Wie in Vlaanderen wil werken of studeren, kan bij NARIC-Vlaanderen een diploma of getuigschrift laten erkennen of gelijkwaardig laten verklaren. Zie <https://www.vlaanderen.be/ahovoks/dienstverlening/naric-vlaanderen>.

¹⁵ In zo een procedure erkent NARIC een studiebewijs op voorwaarde dat nog een bepaald opleidingsonderdeel, masterproef ... wordt behaald.

Werk verder aan een duidelijk en eenvoudig regelgevend kader

Zoals in het begin van dit artikel beschreven, zijn er verschillende procedures mogelijk waarmee arbeidsmigranten een toelating tot arbeid in Vlaanderen kunnen krijgen. De Adviescommissie vraagt om deze regelgeving verder te verduidelijken en te vereenvoudigen. Ze doet een aantal concrete voorstellen in haar advies. We lichten er hier drie toe.

Wat betreft de gecombineerde vergunning, moeten arbeidsmigranten buiten de EER bij stopzetting van het contract twaalf maanden krijgen (in plaats van de huidige 90 dagen) om nieuw werk te vinden. Deze arbeidsmigranten moeten ook de mogelijkheid krijgen om die aanvraag op het nationaal grondgebied in te dienen. Momenteel schrijft de regelgeving van de gecombineerde vergunning voor dat arbeidsmigranten niet aanwezig mogen zijn op het grondgebied bij een nieuwe aanvraag van toelating tot arbeid. Verder wil de Adviescommissie dat de gecombineerde vergunning overdraagbaar wordt. Dat wil zeggen dat de werknemer op eigen initiatief van werk moet kunnen veranderen zonder dat de nieuwe werkgever opnieuw een volledige aanvraagprocedure moet doorlopen. Dit is een manier om afhankelijkheid van één werkgever tegen te gaan.

Inzake de migratielijst voor middengeschoolde functies vraagt de Adviescommissie om een accurate en dekkende lijst voor economische migratie te realiseren. Daarvoor moet onder andere het concentrisch model op een correcte manier worden geoperationaliseerd. Dit betekent dat de inschatting van beleidsmakers om economische migratie toe te laten zonder individueel marktonderzoek, moet afhangen van surplussen aan arbeidskrachten in andere regio's en landen. Momenteel kijkt de administratie voor de migratielijst middengeschoolde functies naar de middengeschoolde knelpuntberoepen in andere gewesten en andere Europese landen om te oordelen of een werkgever buiten de EER mag zoeken. Maar geen tekort aan arbeidskrachten daar wil niet zeggen dat er in de andere gewesten en Europese landen een overschot is dat het tekort in Vlaanderen kan compenseren. De aanpak via surplussen is correcter en beter te rijmen met de principes van ethische rekrutering.

Vervolgens wil de Adviescommissie een evaluatie van de nieuwe procedure voor beroepskaarten voor zelfstandigen die in januari 2022 in werking trad. Het decreet en bijhorende uitvoeringsbesluit¹⁶ voeren drie categorieën van zelfstandigen in (*startups & scale-ups*, klassieke ondernemingen en speciale statuten) en een toetsing van de economische meerwaarde voor Vlaanderen. Klassieke ondernemingen moeten over een minimumstartkapitaal van 18 600 euro (geïndexeerd bedrag sinds 1 maart 2023: 20 058 euro) beschikken (Dienst Economische Migratie, 2023). In 2022 reikte de Vlaamse overheid 223 beroepskaarten op basis van eerste aanvragen uit. Dat is een daling van 53% ten opzichte van 2021 en mogelijk een gevolg van de nieuwe procedure. Het aantal uitgereikte beroepskaarten op basis van hernieuwingen steeg in 2022 licht met 5% ten opzichte van een jaar eerder. Daarnaast stellen het decreet en uitvoeringsbesluit dat wanneer de zelfstandige beroepsactiviteit niet zowel banen creëert als investeringen met zich meebrengt, de buitenlandse onderdaan moet aantonen dat de beoogde zelfstandige beroepsactiviteit een gunstig effect heeft op het bestaande economische weefsel in Vlaanderen.¹⁷ Wat dit net inhoudt, wordt niet verder verduidelijkt. De Adviescommissie vraagt daarom dit verder te verduidelijken.

¹⁶ Decreet van 15 oktober 2021 over de uitoefening van zelfstandige beroepsactiviteiten door buitenlandse onderdanen. Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 15 oktober 2021 over de uitoefening van zelfstandige beroepsactiviteiten door buitenlandse onderdanen.

¹⁷ Zie Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 15 oktober 2021 over de uitoefening van zelfstandige beroepsactiviteiten door buitenlandse onderdanen.

Realiseer een goede dienstverlening aan arbeidsmigranten en ondernemingen

Economische migratie is meer dan matching. Het gaat om mensen en de onderneming is vaak het houvast van de arbeidsmigrant in de eerste fase. Om een warm welkom te realiseren is een goede dienstverlening van de Vlaamse overheid essentieel zowel aan ondernemingen als aan arbeidsmigranten (Adviescommissie Economische Migratie, 2021). Ondernemingen hebben in het kader van economische migratie nood aan administratieve dienstverlening en ondersteuning voor bijvoorbeeld het faciliteren van huisvesting. Alle arbeidsmigranten moeten bij lokale initiatieven terechtkunnen voor (praktische) informatie en begeleiding rond onder meer huisvesting, gezondheidszorg, bankzaken, verzekeringen en scholing. De eenmalige projectmiddelen voor de verdere uitbouw van een warmwelkomhuis in elke provincie en de nieuwe website 'Your Future in Flanders, let's make it work' zijn een positieve stap.

Versterk de positie van de arbeidsmigrant

Het versterken van de positie van de arbeidsmigrant is belangrijk om de arbeidsrechten van deze personen te beschermen en tegelijkertijd oneerlijke concurrentie tegen te gaan. De vorige drie beleidsprioriteiten (snelle en klantvriendelijke procedures, een duidelijk en eenvoudig regelgevend kader en een goede dienstverlening aan arbeidsmigranten) zijn daarvoor essentieel. Daarnaast is het belangrijk om arbeidsmigranten al vroeg in het migratieproces te informeren over hun eigen arbeids- en verblijfsrechten en plichten als ze in Vlaanderen willen komen werken en wonen alsook over wie de kost draagt van arbeidsmigratie. Zo zijn ze voldoende voorbereid en beter gewapend tegen misbruik.

Tot slot pleit de Adviescommissie voor meer en passende huisvesting voor arbeidsmigranten in Vlaanderen. Het valt af te wachten wat het effect is van een recente wijziging in de regelgeving om meer huisvesting te voorzien voor buitenlandse arbeidskrachten. Vermits dit afhangt van een gemeentelijke verordening is het niet zeker dat alle lokale besturen dit soort huisvesting zullen toelaten op hun grondgebied. Een evaluatie tegen 2025 dringt zich zeker op. Verder verwijst de Adviescommissie naar het Nederlandse voorbeeld waar woningcorporaties, sectororganisaties, vakbonden en gemeenten samen met de Nederlandse overheid een Nationale verklaring tijdelijke huisvesting EU-arbeidsmigranten opstelde (Morsink, 2022). Dat leidde tot 30 000 extra woonplekken voor arbeidsmigranten. De Adviescommissie vraagt om ook in Vlaanderen toe te werken naar zo een gezamenlijk engagement rond tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten met de betrokken stakeholders en de verschillende beleidsniveaus.

BIBLIOGRAFIE

- Adviescommissie Economische Migratie & Commissie Diversiteit. (2024). *10 maatregelen voor een efficiënte en toegankelijke erkenning van buitenlandse studiebewijzen*. <https://www.serv.be/diversiteit/publicatie/advies-10-maatregelen-efficiënte-erkenning-buitenlandse-studiebewijzen>
- Adviescommissie Economische Migratie. (2021, december 13). *Advies een warm welkom*. <https://www.serv.be/node/14765>
- Dienst Economische Migratie. (2023). *Jaarverslag dienst Economische Migratie 2019-2022*. <https://www.vlaanderen.be/werken/een-buitenlander-in-vlaanderen-tewerkstellen/jaarverslag-dienst-economische-migratie-2019-2022>
- Europese Commissie. (2022, april 27). *Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's over het aantrekken van vaardigheden en talent naar de EU*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/nl/TXT/?uri=COM:2022:657:FIN>
- Morsink, N. (2022). Enkele aanbevelingen om de huisvesting van arbeidsmigranten te verbeteren. *De Gids op Maatschappelijk Gebied*, 113(7), pp. 37-44.
- MYRIA. (2023). *Migratie in Cijfers en in Rechten 2024* (Jaarverslag, katern 'Economische migratie, vrij verkeer en studenten). Brussel: Federaal Migratiecentrum.
- Studiecommissie voor de Vergrijzing. (2023). *Jaarlijks Verslag*.
- VESOC. (2022, juli 1). *Werkgelegenheidsakkoord Iedereen nodig, iedereen mee*. <https://www.serv.be/node/15171>
- Weatherburn, A., Kruithof, E. H., & Vanroelen, C. (2022). Labour migration in Flanders and the use of the single permit to address labour market shortages. *Interface Demography Working Paper*, pp. 1-51.